



30 สิงหาคม 2567

เรื่อง นำส่งแนวทางการปฏิบัติงานสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

เรียน กรรมการผู้จัดการ บริษัทสมาชิกสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

สำเนาเรียน ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมผู้ดูแลการปฏิบัติงานด้านหลักทรัพย์
ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมปฏิบัติการหลักทรัพย์
ผู้แทนบริษัทสมาชิกชมรมเทคโนโลยีสารสนเทศ

อ้างอิง ก.ล.ต. นป. 3554/2567 เรื่อง การให้ความเห็นชอบแนวทางการปฏิบัติงานของสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย
เกี่ยวกับการพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2567

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนา แนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า

สืบเนื่องจากความผิดปกติในการซื้อขายหลักทรัพย์บริษัท มอร์ รีเทิร์น จำกัด (มหาชน) (“MORE”) ซึ่งสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย (“สมาคม”) ได้รับข้อเสนอแนะจากสมาชิกให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า สมาคมจึงได้ทำการปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า ซึ่งได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมและได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงาน ก.ล.ต.”) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามเอกสารที่อ้างอิง โดยมีสาระสำคัญหลักที่ปรับปรุง ดังนี้

1. การพิจารณา Total Exposure ให้กำหนดวงเงินให้เหมาะสมกับลูกค้าแต่ละราย รวมถึงในกรณีที่ลูกค้าเป็นกลุ่มเดียวกันหรือมีพฤติกรรมจากข้อมูลที่สมาชิกพึงทราบได้ว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน โดยพิจารณารวมทุกประเภทบัญชีและธุรกรรม ยกเว้นธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ หน่วยลงทุน และตราสารในต่างประเทศ

2. การกำหนดวงเงินและคำนวณอำนาจซื้อในกรณีบัญชีเงินสด ให้ Haircut หลักทรัพย์ที่ลูกค้านำมาแสดงหรือใช้เป็นหลักประกันสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตามปัจจัยคุณภาพของหลักทรัพย์ โดยกำหนด Haircut Rate หลักทรัพย์ในกลุ่ม SET51-100 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 และหลักทรัพย์กลุ่ม Non-SET100 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 รวมถึงกำหนดให้เพิ่ม Haircut Rate ในกรณีดังนี้

- หลักทรัพย์ออกและเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ต่อประชาชน (IPO) และเข้าซื้อขายในช่วง 60 วันแรก และกรณีเข้าตลาดหลักทรัพย์ทางอ้อม (Backdoor Listing) ให้ Haircut ในอัตราไม่น้อยกว่า 1.5 เท่า ของอัตราที่กำหนด
- หลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันมีการกระจุกตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของหุ้นเรียกชำระแล้ว ให้ Haircut เพิ่ม 1.5 เท่า และกรณีกระจุกตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของหุ้นเรียกชำระแล้ว ให้ Haircut เพิ่ม 3.0 เท่า ของอัตราที่กำหนด

- หลักทรัพย์ไม่มีสภาพคล่อง หรือเพิ่งถูกปลดเครื่องหมาย SP ภายใน 30 วัน ไม่นำมูลค่าหลักทรัพย์นั้น มาคำนวณอำนาจซื้อ หรือกำหนด Haircut Rate ด้วยความระมัดระวัง โดยพิจารณาอย่างน้อยเดือนละครั้ง หรือกรณีหลักทรัพย์มีการเปลี่ยนแปลงให้พิจารณาทันที

ในการนี้ สมาคมจึงใคร่ขอส่งสำเนาแนวทางการปฏิบัติงานดังกล่าวรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย มาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2567 เป็นต้นไป ยกเว้นบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหรือการคำนวณอำนาจซื้อให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2568 เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ



(นายธนัท วงษ์ชูแก้ว)

เลขาธิการ

แนวทางการปฏิบัติงาน
เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า

เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของสมาชิกในการพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า
รายย่อยให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

อาศัยอำนาจตามประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทค. 35/2556 เรื่อง มาตรฐานการประกอบธุรกิจ
โครงสร้างการบริหารงาน ระบบงาน และการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขาย
ล่วงหน้า ข้อ 9 โดยความเห็นชอบของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ สมาคมบริษัท
หลักทรัพย์ไทย จึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า
เพื่อให้สมาชิกสมาคมถือปฏิบัติ ดังนี้

ข้อ 1 ใ้ยกเล็ก

(1) แนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า ลงวันที่
5 กุมภาพันธ์ 2557

(2) แนวทางการปฏิบัติงาน เรื่อง การพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า (ฉบับที่ 2)
ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2564

ข้อ 2 ในแนวทางการปฏิบัติงานนี้

“สำนักงาน ก.ล.ต.” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

“ตลาดหลักทรัพย์” หมายความว่า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

“สมาคม” หมายความว่า สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ไทย

“ลูกค้า” หมายความว่า บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่ใช้บริการของผู้ประกอบธุรกิจนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์
และผู้ประกอบธุรกิจตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า แต่ไม่รวมถึงกองทุนส่วนบุคคล และนิติบุคคลที่เป็นผู้ลงทุน
สถาบันตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือ กฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือตามประกาศ
ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เป็นกิจการเงินร่วมลงทุน หรือบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมของบริษัท เฉพาะในธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับ
หลักทรัพย์ที่ออกโดยบริษัทดังกล่าวตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยการกำหนด
บทนิยามผู้ลงทุนสถาบันผู้ลงทุนรายใหญ่พิเศษ และผู้ลงทุนรายใหญ่”

“หลักทรัพย์” หมายความว่า หลักทรัพย์ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

“สัญญาซื้อขายล่วงหน้า” หมายความว่า สัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขาย
ล่วงหน้า

“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า กลุ่มบุคคลหรือบุคคลใดซึ่งมีนัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้
ของลูกค้า เช่น คู่สมรส หรือบุคคลที่อยู่กินกันฉันสามีภรรยา หรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบุคคลอื่นใด เป็นต้น
ทั้งนี้เฉพาะที่สมาชิกพึงทราบและพิจารณาแล้วว่า มีนัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า เท่านั้น

“เงินกองทุน” หมายความว่า เงินกองทุนตามนิยามประกาศสำนักงาน ก.ล.ต. ว่าด้วย การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ
การให้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อหลักทรัพย์และการให้ยืมหลักทรัพย์แก่ลูกค้าที่มีใช้ลูกค้าสถาบันเพื่อขายชอร์ต

นอกเหนือจากคำที่บัญญัติไว้ข้างต้น ให้คำที่ปรากฏในแนวทางการปฏิบัติงานฉบับนี้มีความหมายเป็นไปตามนิยามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน ที่ ทธ. 35/2556 เรื่อง มาตรฐานการประกอบธุรกิจ โครงสร้างการบริหารงาน ระบบงาน และการให้บริการของผู้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์และผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

ข้อ 3 คำว่า “หลักทรัพย์” ที่จะกล่าวต่อไปในแนวทางการปฏิบัติงานนี้ ให้หมายความถึงหลักทรัพย์และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามข้อ 2 เว้นแต่จะมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะ

ข้อ 4 ให้สมาชิกกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติในการพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัท หรือคณะกรรมการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัท โดยระเบียบวิธีปฏิบัติดังกล่าวต้องครอบคลุมอย่างน้อยในเรื่องต่าง ๆ ตามแนวทางการปฏิบัติงานนี้ เว้นแต่แสดงได้ว่าวิธีการอื่นที่ให้ได้ผลได้เทียบเท่ากับแนวทางการปฏิบัติงานฉบับนี้

ข้อ 5 การกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า

5.1 บัณฑิตในการพิจารณา ในการกำหนดขนาดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์และอำนาจซื้อขายหลักทรัพย์ ให้สมาชิกวิเคราะห์และกำหนดขนาดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ที่เหมาะสมกับความเสี่ยงของสมาชิกหากลูกค้าผิดนัดชำระหนี้ หรือส่งมอบหลักทรัพย์ล่าช้า รวมทั้งความเสี่ยงต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตลาดทุนโดยรวม โดยครอบคลุมปัจจัย ดังนี้

- (1) ความเสี่ยงของลูกค้า ตามข้อ 6
- (2) ความเสี่ยงของหลักทรัพย์ที่นำมาแสดง และที่นำมาวางเป็นหลักประกัน ตามข้อ 7
- (3) ความสามารถในการรับความเสี่ยงของสมาชิก

5.2 ให้สมาชิกกำหนดวงเงินสูงสุดที่สมาชิกจะให้กับลูกค้าต่อราย (รวมผู้เกี่ยวข้อง) และลูกค้าทุกรายรวมกัน เทียบเคียงกับขนาดของเงินกองทุนของสมาชิกอย่างเหมาะสม เพื่อมิให้เกิดการกระจุกตัวในการให้วงเงินแก่ลูกค้ารายใดรายหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งสูงเกินไป รวมทั้งเพื่อมิให้สมาชิกให้วงเงินลูกค้าสูงเกินฐานะของสมาชิก อันอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของสมาชิกที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของสมาชิก ไปจนถึงเสถียรภาพของระบบชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์โดยรวม

5.3 ให้สมาชิกกำหนดวงเงินของลูกค้าแต่ละราย โดยพิจารณารวมทุกประเภทบัญชีและธุรกรรม (Total Exposure) ยกเว้นธุรกรรมที่เกี่ยวกับตราสารหนี้ หน่วยลงทุน และตราสารในต่างประเทศ ในกรณีที่สมาชิกพึงทราบได้ว่าลูกค้าเป็นกลุ่มเดียวกันหรือมีพฤติกรรมที่ทำให้พิจารณาได้ว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน ให้สมาชิกกำหนดวงเงินดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเสี่ยงของลูกค้าทั้งกลุ่มนั้นด้วย ทั้งนี้ กรณีดังต่อไปนี้ ให้ถือเป็นกลุ่มเดียวกัน และหากพบลักษณะดังกล่าวในภายหลัง ให้สมาชิกทบทวนการรวมกลุ่มด้วย

- (1) ลูกค้าที่อยู่ภายใต้อำนาจควบคุมเดียวกันในการซื้อขายหลักทรัพย์
- (2) ลูกค้าที่มีแหล่งเงินทุนเดียวกันที่ใช้ในการชำระราคาซื้อขายหลักทรัพย์
- (3) ลูกค้าที่มีความเสี่ยงในการชำระราคาและซื้อขายหลักทรัพย์เชื่อมโยงกันอย่างมีนัยสำคัญ

กรณีลูกค้าเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทจดทะเบียน และนำหุ้นจดทะเบียนของบริษัทนั้นไปวางเป็นหลักประกันในการกู้เงินจากแหล่งอื่นใดนอกกรอบ ซึ่งสมาชิกได้รับทราบจากข้อมูลที่มีการเผยแพร่ ให้สมาชิกนำข้อมูลมาพิจารณาประกอบการกำหนดวงเงินด้วย

ทั้งนี้ ให้สมาชิกควบคุมดูแลการทำธุรกรรมของลูกค้าทุกประเภทให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าด้วย เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้เป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือพฤติกรรมอื่นใดที่อาจบ่งชี้ถึงการอำพรางชื่อเพื่อเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แทนผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง (Nominee) เป็นต้น

5.4 ให้สมาชิกกำหนดอำนาจซื้อของลูกค้าตามประเภทบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ที่ลูกค้าใช้บริการ โดยอำนาจซื้อในขณะใดขณะหนึ่ง ต้องไม่เกินวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ที่สมาชิกกำหนด ดังนี้

(1) ลูกค้าที่ใช้บริการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านบัญชีประเภท Cash Balance จะได้รับอำนาจซื้อเท่ากับเงินสดที่นำมาวางและ/หรือเงินค่าขายหลักทรัพย์ที่วางเป็นหลักประกันซึ่งยังไม่ครบกำหนดวันชำระราคาเท่านั้น

(2) ลูกค้าที่ใช้บริการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านบัญชีเงินสด (Cash Account) ให้สมาชิกกำหนดอำนาจซื้อ โดยเงินสด หรือหลักทรัพย์ที่ลูกค้านำมาวางเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ ต้องมีมูลค่าภายหลังการหักค่าความเสี่ยงของหลักประกัน (Haircut) รวมกันเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงในการชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของลูกค้า โดยคำนึงถึงปัจจัยตามข้อ 5.1 รวมทั้งสภาพการซื้อขายของหลักทรัพย์ที่เป็นประกัน และที่ลูกค้าซื้อขาย ทั้งนี้ ต้องไม่น้อยกว่าอัตราร้อยละ 20 ของอำนาจซื้อ หรืออัตราที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

(3) ลูกค้าที่ใช้บริการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านบัญชีมาร์จิ้น (Credit Balance) ให้สมาชิกกำหนดอำนาจซื้อ โดยเงินสด หรือหลักทรัพย์ที่ลูกค้านำมาวางเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ ต้องมีมูลค่าเป็นไปตามอัตราเงินประกันขั้นต่ำที่สมาชิกกำหนด โดยคำนึงถึงความเสี่ยงของหลักทรัพย์นั้น ทั้งนี้ ต้องไม่น้อยกว่าอัตราร้อยละ 50 ของอำนาจซื้อ หรืออัตราที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด

5.5 ให้สมาชิกจัดให้มีสัญญาณหรือข้อตกลงให้บริการกับลูกค้าที่สอดคล้องกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติงานนี้

ข้อ 6 การวิเคราะห์ลูกค้า

6.1 ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณา

ให้สมาชิกวิเคราะห์ลูกค้า และความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าด้วยความรอบคอบรัดกุมอย่างน้อย ดังนี้

(1) ตัวตนที่แท้จริงของลูกค้า สมาชิกต้องทำความรู้จักลูกค้าและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) เพื่อให้ทราบข้อมูลของลูกค้าเกี่ยวกับ ตัวตน และผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง วัตถุประสงค์ของการลงทุน ประสบการณ์ซื้อขาย กรณีที่ไม่สามารถตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าได้ ให้ปฏิเสธการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ไม่ทำธุรกรรม ยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ หรือไม่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว กับลูกค้าดังกล่าว

(2) ความสามารถในการชำระหนี้ โดยตรวจสอบความมั่นคง สม่าเสมอ และความสมเหตุสมผลของฐานะการเงิน แหล่งที่มาของรายได้จากอาชีพหรือธุรกิจหลัก และทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาแสดงต่อสมาชิก และการมีวงเงินกับสมาชิกรายอื่น (ถ้ามี)

(3) พฤติกรรมของลูกค้าหรือผู้เกี่ยวข้องที่สมาชิกพึงทราบ ว่ามีพฤติกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจทำให้เกิดสภาพการซื้อขายไม่ตรงกับสภาพปกติของตลาด (False Market) โดยมีการตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง อาทิ สำนักงาน ก.ล.ต. ตลาดหลักทรัพย์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น

6.2 ข้อมูลประกอบการพิจารณาและการกำหนดวงเงิน สมาชิกต้องตรวจสอบข้อมูลและเอกสารจากแหล่งที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตามข้อ 6.1 เช่น

6.2.1 บุคคลธรรมดา

(1) เอกสารแสดงรายการทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาแสดงต่อสมาชิก ควรเป็นเอกสารที่แสดงถึงทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องและปลอดจากภาระผูกพันและเพียงพอต่อการพิจารณากำหนดวงเงิน และความสมเหตุสมผลของการเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือเป็นเจ้าของที่แท้จริงในทรัพย์สิน เช่น บัญชีเงินฝากธนาคารเฉลี่ยย้อนหลังอย่างน้อย 3 เดือน พันธบัตร บัตรเงินฝาก ตัวแลกเงินที่สถาบันการเงินเป็นผู้ออก หุ้นกู้ หน่วยลงทุน ยอดหลักทรัพย์จดทะเบียนคงเหลือ

รายเดือนย้อนหลังมากกว่า 1 เดือน เป็นต้น โดยวงเงินที่ลูกค้าได้รับไม่ควรเกิน 3 เท่าของมูลค่าเฉลี่ยรวมของทรัพย์สินที่นำมาแสดงดังกล่าว

ในกรณีที่เอกสารแสดงรายการทรัพย์สินที่ลูกค้านำมาแสดงระบุถึงทรัพย์สินที่เป็นหลักทรัพย์ที่ลูกค้ามีไว้กับสมาชิกอื่น หลักทรัพย์นั้นควรเป็นหลักทรัพย์ที่มีสภาพคล่องและปลอดภัยจากภาวะผูกพันและปรากฏข้อมูลเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นความเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ในบัญชี เช่น

(ก) รายงานการเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ (Movement) ย้อนหลังอย่างน้อย 1 เดือน

(ข) การซื้อขายหรือยอดหลักทรัพย์คงเหลือรายเดือนย้อนหลังมากกว่า 1 เดือน

โดยวงเงินที่ลูกค้าได้รับไม่ควรเกิน 1 เท่าของมูลค่าเฉลี่ยของทรัพย์สินที่อยู่กับสมาชิกอื่นที่นำมาแสดง

อย่างไรก็ตาม สมาชิกอาจนำยอดทรัพย์สินคงเหลือล่าสุด หรือยอดทรัพย์สินสูงสุดที่นำมาแสดงมาพิจารณาร่วมด้วยได้ โดยสมาชิกควรพิจารณาเอกสารทางการเงินอย่างระมัดระวังและสมเหตุสมผล

ทั้งนี้ การคำนวณมูลค่าเฉลี่ยของทรัพย์สิน อาจใช้การคำนวณแบบ Simple Average หรือ Weighted Average ตามเวลา ตามความเหมาะสมกับปริมาณข้อมูลหรือลักษณะข้อมูลที่ได้รับจากลูกค้า

(2) หนังสือรับรองเงินเดือน หลักฐานแสดงแหล่งที่มาของรายได้หรือประวัติการเดินทางธนาคาร โดยวงเงินที่ลูกค้าจะได้รับไม่ควรเกิน 12 เท่าของรายได้ประจำต่อเดือน ทั้งนี้ ในกรณีที่ลูกค้ามีรายได้ประจำจากการให้เช่าทรัพย์สิน (เช่น ที่ดิน อาคาร รถยนต์) สมาชิกควรตรวจสอบรายได้และแหล่งที่มาของรายได้จากหลักฐานที่น่าเชื่อถือได้เป็นสำคัญ

(3) สำหรับลูกค้าที่เป็นเจ้าของกิจการ วงเงินที่ได้รับไม่ควรเกิน 1 เท่าของผลคูณระหว่างส่วนของผู้ถือหุ้นกับสัดส่วนการถือหุ้นของลูกค้าในกิจการดังกล่าว

6.2.2 กรณีลูกค้านิติบุคคล

ให้สมาชิกพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน อย่างน้อยตามงบการเงินปีล่าสุดที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ซึ่งได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด (ถ้ามี) โดยวงเงินที่ลูกค้านิติบุคคลจะได้รับไม่ควรเกิน 1 เท่าของส่วนของผู้ถือหุ้นตามงบการเงินดังกล่าว

6.2.3 กรณีบัญชี Cash Balance

ลูกค้าที่เปิดบัญชี Cash Balance ให้สมาชิกพิจารณาให้วงเงินในการซื้อขายไม่เกินเงินสดหรือเงินค่าขายหลักทรัพย์ที่วางเป็นหลักประกันในการชำระราคา ซึ่งในกรณีนี้ ให้สมาชิกนำข้อมูลจากการทำธุรกรรมลูกค้า และตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) มาพิจารณากำหนดเกณฑ์จำนวนเงินรับโอนสำหรับลูกค้าแต่ละรายหรือแต่ละกลุ่ม

ในกรณีที่ลูกค้าไม่ได้แสดงเอกสารเกี่ยวกับฐานะการเงินของลูกค้า เกณฑ์จำนวนเงินดังกล่าวไม่ควรเกิน 500,000 บาท อย่างไรก็ตาม หากสมาชิกมีกระบวนการหรือขั้นตอนในการพิจารณาปัจจัยเชิงคุณภาพด้านอื่นประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม อาทิ อาชีพ ตำแหน่งงาน รายได้ แหล่งที่มาของรายได้ สถานที่ทำงาน หรือ อายุ เป็นต้น โดยข้อมูลที่น่ามาพิจารณาจากแหล่งที่เชื่อถือได้และมีความสมเหตุสมผล และพิจารณาจากข้อมูลหลายปัจจัยร่วมกัน สมาชิกอาจพิจารณากำหนดเกณฑ์จำนวนเงินรับโอนเพิ่มเติมได้ แต่ทั้งนี้เกณฑ์จำนวนเงินรับโอนภายหลังการพิจารณาปัจจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม ไม่ควรเกิน 1,000,000 บาท

หากลูกค้ามีการโอนเงินเข้ามาหรือยอดเงินโอนสะสมสูงกว่าเกณฑ์จำนวนเงินนั้นบ่อยครั้ง หรืออย่างมีนัยสำคัญ สมาชิกจะต้องดำเนินการทบทวนการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (KYC/CDD) รวมทั้งทบทวนฐานะการเงินของลูกค้า หากพบว่ามีข้อมูลในการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริง

เกี่ยวกับลูกค้าไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนเงินที่โอนเข้ามา ให้สมาชิกดำเนินการระบวงการรู้จักลูกค้าและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเพิ่มเติม โดยการทบทวนฐานะการเงินของลูกค้าควรมีเอกสารหลักฐานสนับสนุนการทบทวนทำนองเดียวกับการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า กรณีลูกค้าปัจจุบันของสมาชิกอาจใช้ข้อมูลมูลค่าทรัพย์สินที่มีอยู่กับสมาชิกสุทธิที่ปลอดภาวะผูกพันเป็นแนวทางในการกำหนดเกณฑ์จำนวนเงิน

ข้อ 7 หลักทรัพย์ที่นำมาแสดง หรือใช้เป็นหลักประกันสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์

ในกรณีที่สมาชิกใช้หลักทรัพย์ของลูกค้าที่อยู่กับบริษัท หรือหลักทรัพย์ที่ลูกค้านำมาแสดง เพื่อประกอบการกำหนดวงเงินซื้อขาย และการคำนวณอำนาจซื้อ ให้สมาชิกปฏิบัติ ดังนี้

7.1 ปัจจัยด้านคุณภาพ และอัตรา Haircut

ให้สมาชิกกำหนดวงเงิน และอำนาจซื้อของลูกค้าโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านคุณภาพของหลักทรัพย์ที่อาจกระทบต่อความสามารถของสมาชิกในการบังคับหลักประกัน อาทิ ปัจจัยพื้นฐาน สภาพคล่องของหลักทรัพย์นั้น เป็นต้น

กรณีบัญชีเงินสด ให้สมาชิกปรับลดมูลค่าหลักทรัพย์ (Haircut) ที่นำมากำหนดวงเงินและคำนวณอำนาจซื้อตามความเสี่ยงด้านคุณภาพของหลักทรัพย์นั้นในอัตราที่เหมาะสม ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าอัตราดังต่อไปนี้

(1) กรณีหลักทรัพย์ที่อยู่ใน SET100 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10

(2) กรณีหลักทรัพย์ที่อยู่ใน Non SET100 ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30

ทั้งนี้ หากมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของหลักทรัพย์อย่างมีนัยสำคัญ สมาชิกอาจพิจารณา haircut หลักทรัพย์ในอัตราที่สูงกว่าอัตราที่กำหนดข้างต้นได้

7.2 การเพิ่มอัตรา Haircut กรณีบัญชีเงินสด

ให้สมาชิก Haircut หลักทรัพย์เพิ่มขึ้นจากอัตราตามข้อ 7.1 อย่างน้อยในกรณี ดังต่อไปนี้

(1) หลักทรัพย์ที่มีการออกและเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ต่อประชาชน (IPO) และเข้าซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ในช่วง 60 วันแรก และกรณีการเข้าตลาดหลักทรัพย์ทางอ้อม (Backdoor Listing) ให้ Haircut ในอัตราไม่น้อยกว่า 1.5 เท่าของอัตราตามข้อ 7.1

(2) หากลูกค้ารายใดมีหลักทรัพย์ที่เป็นหลักประกันกระจุกตัวในหลักทรัพย์ใดหลักทรัพย์หนึ่ง (นับรวมหลักทรัพย์ NVDR)

(ก) กรณีหลักประกันกระจุกตัวมากกว่าร้อยละ 5 ของจำนวนหลักทรัพย์ที่เรียกชำระแล้ว ทั้งหมดของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์นั้น ให้ haircut ในอัตราไม่น้อยกว่า 1.5 เท่าของอัตราตามข้อ 7.1

(ข) กรณีหลักประกันกระจุกตัวมากกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหลักทรัพย์ที่เรียกชำระแล้ว ทั้งหมดของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์นั้น ให้ haircut ในอัตราไม่น้อยกว่า 3 เท่าของอัตราตามข้อ 7.1

(3) หลักทรัพย์ที่ ตลท. กำหนดให้ซื้อขายด้วย Cash Balance เท่านั้น เช่น Turnover List Trading Alert ให้ Haircut ทั้งจำนวน

(4) หลักทรัพย์ที่ไม่มีสภาพคล่องในการซื้อขาย หรือหลักทรัพย์ที่เพิ่งถูกปลดจากการห้ามสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์เป็นการชั่วคราวโดยการขึ้นเครื่องหมาย SP ภายในระยะเวลา 30 วัน ให้สมาชิกไม่นำมูลค่าหลักทรัพย์นั้นมาคำนวณอำนาจซื้อ หรือกำหนดอัตรา Haircut ด้วยความระมัดระวังตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้สมาชิกพิจารณาอย่างน้อยเดือนละครั้ง หรือกรณีหลักทรัพย์มีการเปลี่ยนแปลงให้พิจารณาทันที

ให้สมาชิกกำหนดหลักเกณฑ์ในการ Haircut มูลค่าของหลักทรัพย์ที่ใช้กับลูกค้าเป็นการทั่วไป เป็นลายลักษณ์อักษร

7.3 กรณีที่สมาชิกเห็นว่าหลักทรัพย์ที่ลูกค้าส่งคำสั่งซื้อขาย หรือซื้อขายแล้วและยังไม่ได้ชำระราคาหรือส่งมอบในบัญชีเงินสดมีความเสี่ยงสูงขึ้น หรือมีความผิดปกติในการซื้อขาย สมาชิกอาจพิจารณาเรียกหลักประกันเพิ่มเติมหรือ haircut หลักประกันเพิ่มขึ้นจากอัตราตามข้อ 7.1 เพื่อลดอำนาจซื้อของลูกค้า

7.4 การคำนวณมูลค่าหลักทรัพย์ที่มีภาวะผูกพัน

หลักทรัพย์ที่อยู่ในบัญชี Credit Balance ให้สมาชิกพิจารณาเฉพาะมูลค่าที่ลดภาวะผูกพัน กล่าวคือ ยอดทรัพย์สินลบด้วยหนี้สิน หรือ Equity Balance เพื่อนำมาประกอบการพิจารณากำหนดวงเงินเท่านั้น ตามระเบียบของสมาชิก

ข้อ 8 ขั้นตอนการพิจารณาและผู้มีอำนาจในการอนุมัติวงเงิน

ให้สมาชิกจัดให้มีกระบวนการพิจารณาและอนุมัติวงเงินวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ที่รัดกุมและรอบคอบอย่างน้อย ดังนี้

8.1 ให้สมาชิกกำหนดผู้มีอำนาจอนุมัติวงเงินในแต่ละลำดับชั้นไว้ให้ชัดเจน และในกรณีที่เป็นการอนุมัติวงเงินจำนวนสูง ให้สมาชิกเพิ่มความรัดกุมในการพิจารณามากยิ่งขึ้น เช่น ควรผ่านการพิจารณาของบุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการบริษัทมอบอำนาจอนุมัติ คณะกรรมการพิจารณาวงเงิน (Credit Committee) หรือคณะกรรมการบริษัท เป็นต้น

8.2 ในการขออนุมัติและการอนุมัติวงเงิน ให้ผู้ขออนุมัติและผู้อนุมัติจัดทำบันทึกความเห็นและเหตุผลประกอบการพิจารณาที่ชัดเจนในทุกขั้นตอนของการพิจารณาวงเงิน เช่น เจ้าหน้าที่การตลาด ผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่การตลาด ผู้อนุมัติวงเงินตามลำดับชั้น และในกรณีที่ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ควรจะบันทึกความเห็นดังกล่าวให้ชัดเจนด้วย

8.3 ให้ผู้อนุมัติวงเงินพิจารณาอนุมัติตามหลักเกณฑ์ที่สมาชิกกำหนด ในกรณีวงเงินที่ขออนุมัติสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ให้สมาชิกมีขั้นตอนดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้ โดยให้ระบุเหตุผลที่ชัดเจนในการขออนุมัติในทุกกรณี

8.3.1 กรณีวงเงินที่ขออนุมัติอยู่ในข่ายที่บุคคลหรือคณะบุคคลที่คณะกรรมการบริษัทมอบอำนาจอนุมัติไว้ตามลำดับชั้นจะพิจารณาอนุมัติได้

(1) ผู้ขออนุมัติควรจัดทำบันทึกความเห็นและเหตุผลโดยละเอียดเสนอต่อบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

(2) บุคคลหรือคณะบุคคลควรจัดทำรายงานการพิจารณาอนุมัติวงเงินตาม 8.3.1(1) ของลูกค้าที่ขออนุมัติวงเงินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อทราบในการประชุมครั้งแรกภายหลังจากที่มีการพิจารณาอนุมัติวงเงินดังกล่าว ซึ่งไม่ควรเกิน 3 เดือนนับจากวันที่บุคคลหรือคณะบุคคลได้พิจารณาอนุมัติวงเงินนั้น ในกรณีที่คณะกรรมการบริษัทไม่เห็นด้วยกับการอนุมัติวงเงินให้ลูกค้ารายใด สมาชิกควรทบทวนวงเงินของลูกค้ารายนั้นทันที ทั้งนี้ คณะกรรมการบริษัทอาจมอบหมายให้คณะบุคคลดูแลติดตามรายการที่อนุมัติต่างจากแนวทางที่สมาชิกกำหนดและนำเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทในกรณีที่เป็นรายการที่มีนัยสำคัญ

8.3.2 กรณีวงเงินที่ขออนุมัติไม่อยู่ในข่ายที่บุคคลหรือคณะบุคคลตาม 8.3.1 จะพิจารณาอนุมัติได้ ผู้ขออนุมัติควรจัดทำบันทึกความเห็นและเหตุผลโดยละเอียดเสนอต่อคณะกรรมการบริษัทเพื่อพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

8.4 สมาชิกควรจัดเก็บและเรียกดูข้อมูลของลูกค้าที่สมาชิกให้วงเงินไม่เป็นไปตามข้อ 5. การกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า ได้ทันทีเมื่อสำนักงาน ก.ล.ต. ร้องขอ

8.5 ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่สมาชิกเห็นสมควรจะพิจารณาเพิ่มวงเงินชั่วคราวให้แก่ลูกค้า สมาชิกควรกำหนดขั้นตอนการพิจารณาและผู้มีอำนาจอนุมัติวงเงินชั่วคราว รวมทั้งระบุเหตุผลและระยะเวลาของวงเงินชั่วคราวดังกล่าวไว้ชัดเจน เช่น

ในกรณีที่การขออนุมัติวงเงินชั่วคราวข้างต้นอาจทำให้วงเงินของลูกค้ำสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (เช่น เกณฑ์ปกติกำหนดวงเงินสูงสุด 1,000,000 บาท สมาชิกขออนุมัติวงเงินตอนที่เปิดบัญชี 800,000 บาท และจะขออนุมัติวงเงินชั่วคราวเกินกว่า 200,000 บาท) สมาชิกควรปฏิบัติในทำนองเดียวกับการพิจารณาอนุมัติวงเงินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดตาม 8.3.1 หรือ 8.3.2 โดยอนุโลม

ในการเพิ่มวงเงินชั่วคราวดังกล่าว สมาชิกควรกำหนดอัตราสูงสุดของวงเงินชั่วคราวตามสัดส่วนของวงเงินเดิมที่จะไม่ทำให้วงเงินของลูกค้ำเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (เช่น วงเงินชั่วคราวไม่เกินร้อยละ 50 ของวงเงินเดิม)

นอกจากนี้ สมาชิกควรดำเนินการที่สามารถทำให้มั่นใจได้ว่า การเพิ่มวงเงินชั่วคราวเป็นการอนุมัติเพื่อประโยชน์ในการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นครั้งคราวเท่านั้นและควรกลับไปสู่วงเงินเดิมโดยเร็ว ซึ่งหากสมาชิกมีการอนุมัติวงเงินชั่วคราวให้ลูกค้ำรายใดบ่อยครั้ง สมาชิกควรพิจารณาทบทวนวงเงินของลูกค้ำรายนั้นโดยไม่ชักช้า

ข้อ 9 การทบทวนและการระงับวงเงินของลูกค้ำ

ในการทบทวนหรือการพิจารณาเพิ่ม(ลด)วงเงิน ให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อ 5 และข้อ 6 นอกจากนี้ เพื่อให้การกำหนดวงเงินของลูกค้ำ (รวมผู้เกี่ยวข้อง) เป็นปัจจุบันและเหมาะสมกับข้อมูลลูกค้ำ ที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไป ให้สมาชิกทบทวนวงเงินของลูกค้ำอย่างน้อยปีละครั้ง ยกเว้นในกรณีที่ต่อไปที่สมาชิกต้องทบทวนวงเงินทันทีหรืออาจพิจารณาระงับการซื้อขายของลูกค้ำ

9.1 ลูกค้ำมีการเปลี่ยนแปลงที่อาจมีผลกระทบต่อฐานะการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ เช่น ลูกค้ำมีการชำระหนี้ล่าช้า ลูกค้ำผิดนัดชำระหนี้ ลูกค้ำมีหนี้สินล้นพ้นตัว หรือกรณีที่สมาชิกพึงทราบว่าลูกค้ำใช้เงินกู้ยืมนอกระบบ ธุรกิจลูกค้ำประสบความเสียหาย หรือพบความผิดปกติในข้อมูลสำคัญที่ใช้ประกอบการพิจารณาวงเงิน เช่น การโอนหลักทรัพย์ที่ใช้ในการเพิ่มวงเงินออกในเวลาไม่นานหลังได้รับการพิจารณาเพิ่มวงเงิน หรือตัวลูกค้ำนั้น มีความเสี่ยงสูงขึ้น โดยหากเป็นกรณีที่ลูกค้ำส่งคำสั่งซื้อขายแล้วและยังไม่ได้ชำระราคาหรือส่งมอบในบัญชีเงินสด สมาชิกอาจพิจารณาเรียกหลักประกันเพิ่มเติมหรือ haircut หลักประกันเพิ่มขึ้น

9.2 ลูกค้ำมีพฤติกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะที่อาจไม่เหมาะสม ซึ่งมีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันไม่ตรงต่อสภาพปกติของตลาด (False Market) หรือตามที่ตลาดหลักทรัพย์มีข้อสังเกต

9.3 ลูกค้ำมีพฤติกรรมที่อาจเข้าข่ายการดำเนินการที่เป็นการฟอกเงินหรือการซื้อขายเป็นกลุ่ม หรือลูกค้ำมีพฤติกรรมอื่นใดที่อาจบ่งชี้ถึงการอำพรางชื่อเพื่อเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แทนผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง (Nominee)

ทั้งนี้ ในการทบทวนวงเงินและการระงับวงเงินของลูกค้ำ สมาชิกอาจเลือกใช้เกณฑ์ตามที่กำหนดหรือพิจารณาจากประวัติการซื้อขายและการชำระราคาซื้อขายของลูกค้ำ

นอกเหนือจากการทบทวนวงเงินให้เหมาะสมกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำ สมาชิกควรพิจารณาทบทวนวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการลงทุนของลูกค้ำ โดยไม่เพิ่มวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้ำจากการพิจารณาเพียงข้อมูลการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผ่านมา หรือประวัติไม่เคยผิดนัดชำระหนี้ ในกรณีที่สมาชิกทราบว่า ลูกค้ำมีพฤติกรรมการลงทุนในลักษณะซื้อขายเร็ว หรือซื้อขายตามข่าวลือ หรือซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีความผันผวนสูง โดยอาจไม่คำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน หรือลูกค้ำมีการซื้อขายกระจุกตัวในหลักทรัพย์ที่อยู่ใน Turnover List หรือมีประวัติการซื้อขายไม่เหมาะสม เช่น ลูกค้ำเคยถูกลงโทษหรือกล่าวโทษจากหน่วยงานทางการ เป็นต้น ให้สมาชิกพิจารณากำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ให้ลูกค้ำดังกล่าว ด้วยความเข้มงวดกว่าปกติ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาการผิดนัดชำระราคาและส่งมอบหลักทรัพย์ของลูกค้ำอันอาจส่งผลกระทบต่อฐานะของสมาชิก และเพื่อมิให้การซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้ำส่งผลกระทบต่อสภาพตลาดหุ้นโดยรวม ตลอดจนป้องกันมิให้สมาชิกตกเป็นเครื่องมือสนับสนุนลูกค้ำที่มีวัตถุประสงค์อื่นแอบแฝง

ข้อ 10 การตรวจสอบการปฏิบัติงาน

เพื่อให้มั่นใจว่าสมาชิกมีการพิจารณาการกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์สำหรับลูกค้า (รวมผู้เกี่ยวข้อง) เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้สมาชิกจัดให้หัวหน้าสายงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัตินี้ รวมถึงผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ติดตามดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงสมาชิกจัดให้มีการกำกับดูแลการปฏิบัติงานดังกล่าวเพื่อตรวจสอบถ่วงดุลอย่างเหมาะสม

ข้อ 11 ให้แนวทางการปฏิบัติงานนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2567 เป็นต้นไป ยกเว้นบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดหรือการคำนวณอำนาจซื้อให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2568 เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 30 สิงหาคม 2567



(นายพิเชษฐ สิทธิอำนวย)

นายกสมาคม

ตัวอย่างต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการกำหนดวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้า

ตัวอย่างที่แสดงถึงความไม่เหมาะสมในเอกสารหรือข้อมูลประกอบการพิจารณา กำหนดวงเงินให้ลูกค้าตามข้อ 5

1. ลูกค้าไม่มีเอกสารประกอบหรือรายละเอียดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการ
2. แหล่งรายได้ไม่ชัดเจนและไม่มีหลักฐานยืนยันข้อมูลที่ลูกค้าให้ เช่น ลูกค้าแจ้งว่าได้รับมรดก หรือได้รับรายได้หรือทรัพย์สินจากคู่สมรส แต่ไม่นำส่ง Bank Statement เพื่อประกอบการพิจารณา หรือจำนวนเงินใน Bank Statement ไม่สะท้อนถึงมูลค่าที่แจ้งไว้
3. ลูกค้าระบุว่า มีหลักทรัพย์ใน Portfolio แต่ไม่มีหลักฐานหรือมีหลักฐานที่ไม่สามารถยืนยันว่าลูกค้ามีหลักทรัพย์ดังกล่าวจริง โดยตัวอย่างที่อาจแสดงได้ว่าลูกค้าเป็นเจ้าของหลักทรัพย์ใน Portfolio ได้แก่ รายงานยอดคงเหลือทรัพย์สินของลูกค้า (Statement) ที่ลูกค้าได้จากสมาชิกอื่น เป็นต้น
4. ลูกค้าไม่มีหลักฐานประกอบแสดงแหล่งที่มาของรายได้ที่ชัดเจน เช่น รายการใน Statement มีการเคลื่อนไหวของเงินในบัญชีหลักหมื่นบาท แต่แจ้งรายได้สูงถึงหลักแสนบาทต่อเดือน
5. การให้วงเงินแก่ลูกค้าจากยอดเงินฝากที่สูงสุดใน Statement โดยไม่พิจารณาข้อมูลที่ปรากฏในรายการอื่นๆ ประกอบ ซึ่งอาจไม่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริง
6. วิธีการคำนวณจำนวนเงินฝากธนาคารเฉลี่ยย้อนหลัง 3 เดือน ไม่เหมาะสม เช่น การนำตัวเลขสูงสุด และต่ำสุดใน Bank Statement มาหาค่าเฉลี่ย หรือ นำตัวเลขสูงสุดมาคูณ 2 เท่า โดยไม่ได้เฉลี่ย ทำให้การประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าไม่สมเหตุผล
7. บัญชีเงินฝากธนาคารของลูกค้าที่ปรากฏข้อมูลย้อนหลังที่นำมาใช้พิจารณากำหนดวงเงินมีรายการไม่สม่ำเสมอ โดยมียอดสูงสุดที่แตกต่างจากยอดอื่นอย่างก้าวกระโดดและไม่มีเหตุอันสมควร และบางกรณีมีการถอนยอดทั้งหมดหรือในจำนวนที่มีนัยสำคัญออกในวันถัดไปหรือทยอยถอนออกในระยะเวลาอันใกล้
8. หลักทรัพย์ที่ลูกค้านำมาแสดงหรือวางหลักประกันมีมูลค่าเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นมากในระยะเวลาอันสั้นโดยไม่มีปัจจัยพื้นฐานรองรับ เช่น ผลประกอบการของบริษัทที่กำไรแต่เป็นกำไรพิเศษที่ไม่ได้มาจากการดำเนินงานตามปกติ และสมาชิกใช้ราคาต่ำสุดมาใช้ในการกำหนดวงเงิน
9. การกำหนดวงเงินจากหลักทรัพย์ที่ลูกค้านำมาแสดงหรือวางหลักประกันที่มีการกระจุกตัวจำนวนมากจนอาจมีสภาพคล่องหากต้องการขาย

ตัวอย่างกรณีที่สามารถตรวจพบทวนวงเงินซื้อขายหลักทรัพย์ของลูกค้าและรวมถึงทวนการทำ KYC/CDD ตามข้อ 5 และ ข้อ 9

1. ลูกค้าโอนเงินหรือหลักทรัพย์เข้าบัญชีเพื่อเพิ่มวงเงิน และมีการโอนเงินหรือหลักทรัพย์ดังกล่าวออกไปยังบัญชีของตนเอง หรือบุคคลอื่นที่สมาชิกแห่งอื่นซึ่งอาจหมายถึงลูกค้ามีการใช้หลักทรัพย์เดิมเวียนเป็นหลักประกันเพิ่มวงเงินอีกหลายสมาชิก
2. มีการขอเพิ่มวงเงินเพิ่มจำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น
3. ลูกค้ามีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ในการรับเอกสาร เปลี่ยน Email ในการติดต่อ เปลี่ยนลายเซ็นหลังเริ่มซื้อขายไม่นาน หรือมีการเปลี่ยนแปลงที่อยู่มากกว่า 1 ครั้งในระยะเวลาใกล้เคียง
4. ลูกค้าหลายรายมีการใช้ที่อยู่ติดต่อหรือ Email Address หรือ IP Address เดียวกัน
5. ลูกค้าที่ตลาดหลักทรัพย์ หรือหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องมีข้อสังเกต
6. ลูกค้าที่มีการส่งคำสั่งซื้อขายที่อาจไม่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด
7. ลูกค้าที่ซื้อขายหลักทรัพย์ที่เข้าเกณฑ์ Cash Balance จำนวนมากเมื่อเทียบกับการซื้อขายรวมของลูกค้า
8. ลูกค้ามีการโอนหลักทรัพย์จากบัญชีไปยังบุคคลอื่นในจำนวนครั้งและปริมาณที่เกินความเหมาะสม
9. ลูกค้ามีการโอนเงินเข้าออกถี่ และลูกค้ามีเลขที่บัญชีในการรับโอนหลายบัญชี
10. ลูกค้าที่มีเอกสาร เช่น ใบยืนยันซื้อขายหลักทรัพย์ รายการแสดงทรัพย์สิน ตีคืนกลับเป็นประจำบ่อยครั้ง โดยไม่สามารถหาสาเหตุหรือติดต่อลูกค้าได้
11. ลูกค้าที่มีรายการที่อาจเข้าข่ายธุรกรรมต้องสงสัย (STR)
12. กรณีที่มีบุคคลใดบุคคลหนึ่งรับมอบอำนาจในการทำธุรกรรมแทนลูกค้าจำนวนหลายราย หรือลูกค้ามีพฤติกรรมอื่นใดที่อาจบ่งชี้ถึงการอำพรางชื่อเพื่อเปิดบัญชีซื้อขายหลักทรัพย์แทนผู้รับประโยชน์ที่แท้จริง (Nominee)